

Gamla Häradsvägen från Kvarnvik till Ekbäcken

Utsnitt från Generalstabens karta 1881. Gamla vägen mellan Kvarnvik och Ekbäcken rödmärkerad.

Allmänt om vägar

De första vägarna är med få undantag inte anlagda och planerade utan fritt uppkomna ur ett lokalt behov. Det var upptrampade och uppridna stigar till byns utägor och till grannbyarna. Stockar sten som låg alltför hindrande i vägen röjdes undan. Över kärrmarker lades stockar, jord- eller risbäddar och över bäckar och åar lade man ut spänger, men vanligare var att man fick vada över vattendraget på lämplig plats.

En del gång- och ridstigar stannade vid detta tillstånd, andra kom att användas för olika former av större trafik. Utvecklingen av vägväsendet står i direkt kontakt med den allmänna samhällsutvecklingen – ökad bebyggelse och odling, kyrkan och kyrkogångstvänet, den statsbyggande politiken, skiftesreformerna, ökade förbindelser med städerna, ökande handel, gästgiveriets och postväsendets utveckling. Samhället tvingades därmed ansvara för de för allmänheten viktiga vägarna, som genom tiderna benämnts och graderats lite olika - landsväg/kungsväg, tings-/häradsväg, sockenväg/kyrkoväg, kvarnväg och bygdeväg.

I äldre tider hade bönderna/jordbruksfastigheterna skyldighet att in natura underhålla och bygga de allmänna vägarna. Genom vägdelning tilldelades varje by och bonde en del av vägen att sköta. Vägen skulle förses med diken och varje år förbättras genom påfyllning med grus och sand. Bönderna skulle visa ut sina stycken och markera dem med väghållningstenar/-stolpar. Underhållet av broar och färjor fördelades på samma sätt. Vinterväghållningen sköttes av s k ploglag, som skulle utses bland de närmast boende vid de allmänna vägarna. För sitt arbete fick man ersättning av väghållningsdistriktets (socknen/häradet) vägkassa. Medel uttogs bland alla de väghållningsskyldiga. Man införde med andra ord en regelrätt vinterväghållningsskatt. Ploglagen leddes av snöplogfogdar som utsågs av ploglagen själva.

Väghållningsdistriktets vägkassa erhöll förutom vinterväghållningsskatten medel från andra beskattningsföremål än jordbruksfastigheter och från statsbidrag. Denna kassa skulle bestrida kostnader för vägbyggen, underhåll av större broar, förvaltning, vinterunderhåll mm.

Milstolpar uppsattes utmed de allmänna vägarna. Det var landshövdingarna i de olika länen som blev ansvariga för detta. Milstolparnas funktion sammanhänger med gästgiveri- och skjutsväsendets organisation. Genom milstolparna kunde resans längd beräknas. Resans längd skulle kunna mätas från båda hållen. Därför sattes milstolpar upp efter systemet 1 mil, 1/4, 1/2, 1/4 och 1 mil. Mellan varje stolpe var det alltså en fjärdedels mil (c:a 2 672 m). Från denna indelning kommer uttrycket "en fjärdings väg". I samband med att metersystemet infördes 1878 upphörde efterhand milstolparna att gälla. Milstolparna tillverkades i trä eller sten. Från 1700-talet blev stolpar av gjutjärn vanliga. Utöver avståndet finns på stolparna vanligtvis även årtal, kunglig krona och landshövdingens i länet initialer. Successivt avvecklas från början av 1900-talet natura underhållssystemet för vägarna i landet. Underhållskostnaderna för de allmänna vägarna tas över av väghållningsdistriktets vägkassa som

grundades på kommunal vägskatt och statsmedel.

1944 förstatligas vägväsendet.

Historik över Häradsvägen – sträckan Kvarnvik – Ekbäcken

En allmän vägförbindelse från Hannäs kyrka över Kvarnvik och Brantsbo till Stora landsvägen/Kungsvägen vid Älgerum existerade på 1700-talet. Men en direkt led till Valdemarsvik saknades ännu. Det finns dock tidigt i sockenstämmoprotokoll och dombok i Hannäs antydningar om nödvändigheten av en förbindelse med Valdemarsviks lastageplats och en led som nämns är byvägen från Stora landsvägen/Kungsvägen-Bråthulta-Askedal-Brårum-Valdemarsvik. Säkerligen fanns tidigt också flera andra möjligheter att ta sig till Valdemarsvik via de nätverk av stigar/byvägar som bönderna röjt från gårdarna till deras utägor och till granngårdar och torp. 1829 hölls i Gamleby sammanträde om ny allmän väg – häradsväg – från Älgerum över Slättdals ägor via Utkik (Ekbäcken) till Holmtebo och Valdemarsvik. Förslaget syntes ha väckts av Trysén på Brantsbo, som ju för sin del härigenom skulle få en god förbindelse med Valdemarsvik. Förslaget fastställdes av länsstyrelsen 1831 och ålades Kärnhult, Skrickerum, Lilla Tryserum, Åläng, Porsnäs, Skårsjö, Slättdal, Skinnebo (Skönero) i Tryserum samt hela Hannäs att uppbygga och framgent underhålla denna väg till 6 alnars bredd "från Stora landsvägen nära Älgerum över Slättdals ägor till Holmtebo åt Valdemarsvik". Efter vissa klagomål fastställde kammarkollegium 1832 beslutet om vägbygge, vilket härmed kunde påbörjas.

Den första förändringen av häradsvägen Brantsbo-Utkik (Ekbäcken) ägde rum 1894-1896 genom att vägsträckan nu under en period undantogs från allmänt underhåll. Detta p g a att Stora landsvägen/Kungsvägen ändrat riktning på ömse sidor om Älgerum på grund av det svårartade, backiga och krokiga landsvägavsnittet. Stora landsvägen går nu från Gusum via Valdemarsvik, Holmtebo, Utkik, Skönero fram till Rosendal (Inkik) vid Häradssätter och vidare söder ut. Och vägen från Hannäs till Stora Landsvägen/Kungsvägen har nu ny riktning från Brantsbo över Fällingeberg - Grönstorp fram till Birkekärr och Stora landsvägen/Kungsvägen.

1932 beslöt vägstyrelsen att vägen Falerum - Valdemarsvik skulle byggas om. Vägbygget pågick åren 1932-1936 såsom AK-arbete. 1970-1975 blev vägen asfaltbelagd.

Bilder med anknytning till den gamla vägsträckningen Kvarnvik – Myrnäsgölen

*Bröllop i närheten av **Sjöberga** 1922.*

*Kortet togs innan Mejeriet och **Sjöberga** byggdes.*

***Kvarnviksstugan, Hemmingstorp och Sågen** är med.*

Gamla vägsträckningen förbi **Kvarnvik** och **Vittvik**

Utsikt över Önn mot Vittvik.

Tidning för Venersborgs stad och län.

Grundad 1848.

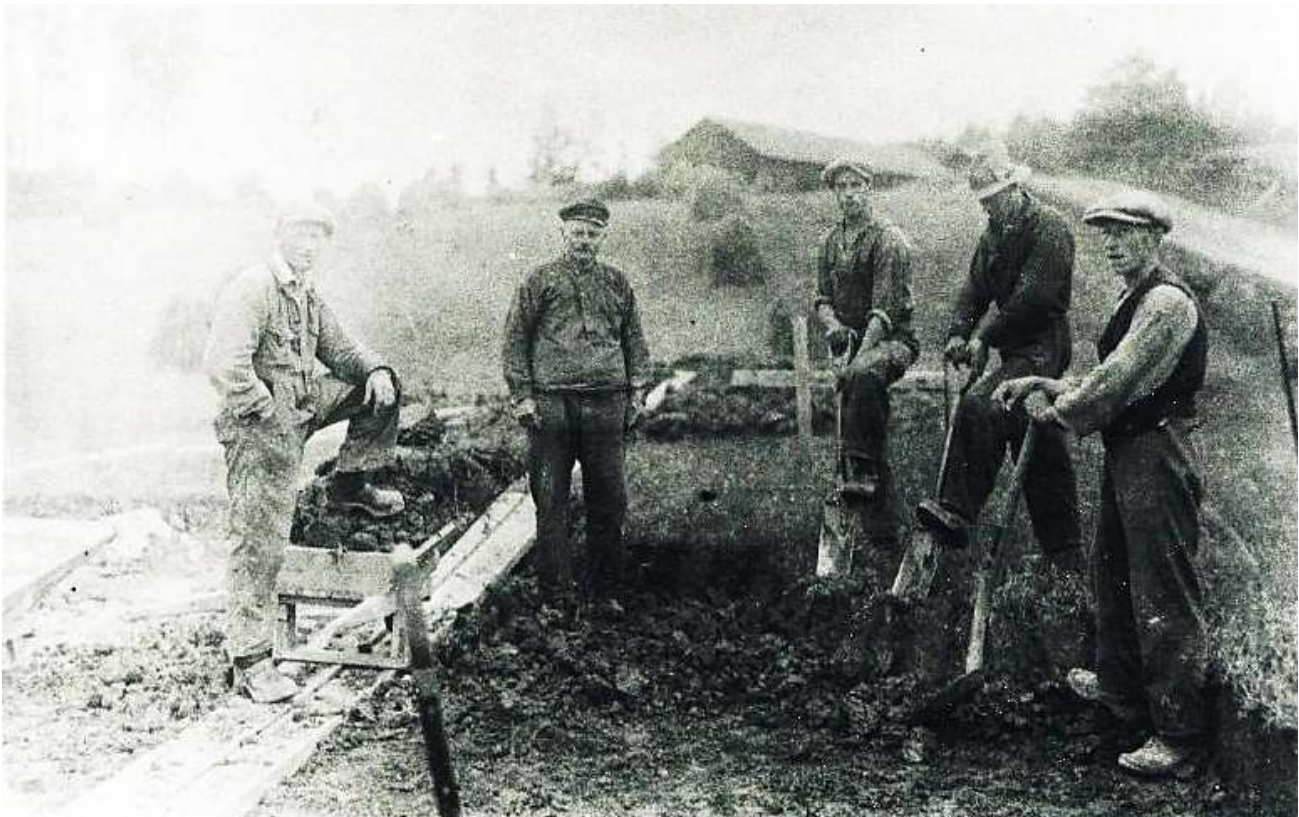
N:o 142.	Prenumerationspris: 1 cäntor—31 decembar reklam till 75 öre Tidningsnämndens D. öre.	Länstämningen åliggits hvarje helg för utskick, onsdag och fredag afton vid 7-tiden.	Måndagen den 9 december	Redaktör och ansvarig utgif- vare A. Häger . Venersborgs läns tidnings aktiebolag.	Annonserpris: 8 öre pr petitorad. Dödsannonser kostar 2 kr., förlofningar-, vigsel- och födelse- annonser 1 kr.	1896.
----------	---	---	-------------------------	---	--	-------

Hedervärd odlare. I Holmbo uti Hannäs socken af Kalmar län har en 65 år gammal man, **A. Häger**, sedan han ej längre kunde förrätta arbete åt andra, ådagalagt en synnerligen stor idoghet för att på gamla dagar få en liten torfva för egen del. Högt uppe på en bergås byggde han, skrifver Söderk. Tidn., en koja. Och omkring denna koja, där man förr endast upptäckte någon enbuske bland den rika samlingen af stenrösen, har han odlat så mycket jord, att han därpå kan sätta mer än 1 1/2 tunna potatis. Märkligt är, att Häger under arbetet med den egna torfvan varit så ofärdig, att han antingen på "alla fyra" eller med två käppar måst fortskaffa sig från en plats till en annan. Därpå har han i krypande ställning odlat sin teg tum för tum och i samma ställning besår och skördar han den, år efter år, utan knöt och klagan. Mannen synes vara förtjänt att erhålla någon belöning.

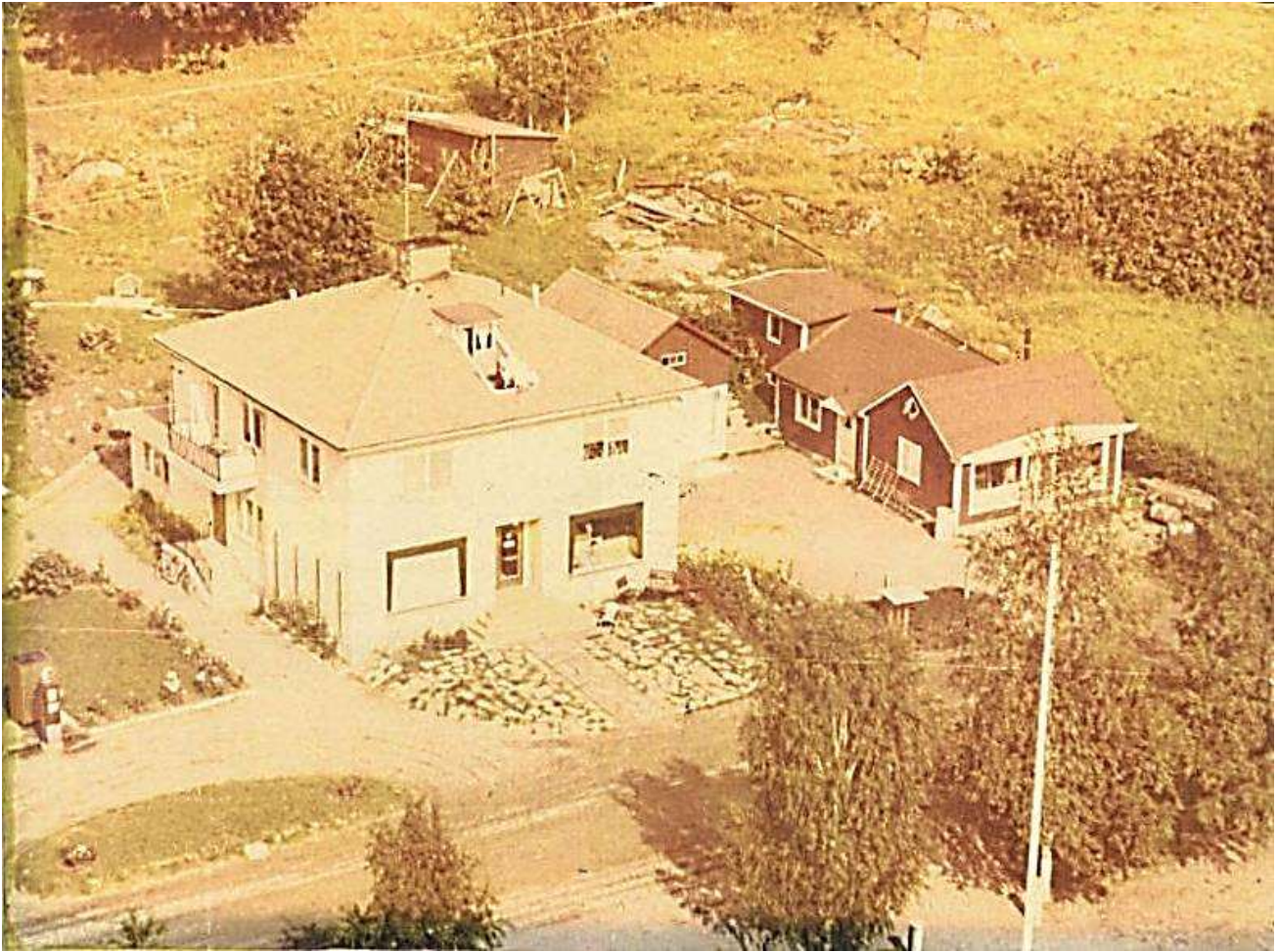
Hedervärd odlare. I Holmbo uti Hannäs socken af Kalmar län har en 65 år gammal man, **A. Häger**, sedan han ej längre kunde förrätta arbete åt andra, ådagalagt en synnerligen stor idoghet för att på gamla dagar få en liten torfva för egen del. Högt uppe på en bergås byggde han, skrifver Söderk. Tidn., en koja. Och omkring denna koja, där man förr endast upptäckte någon enbuske bland den rika samlingen af stenrösen, har han odlat så mycket jord, att han därpå kan sätta mer än 1 1/2 tunna potatis. Märkligt är, att Häger under arbetet med den egna torfvan varit så ofärdig, att han antingen på "alla fyra" eller med två käppar måst fortskaffa sig från en plats till en annan. Därpå har han i krypande ställning odlat sin teg tum för tum och i samma ställning besår och skördar han den, år efter år, utan knöt och klagan. Mannen synes vara förtjänt att erhålla någon belöning.

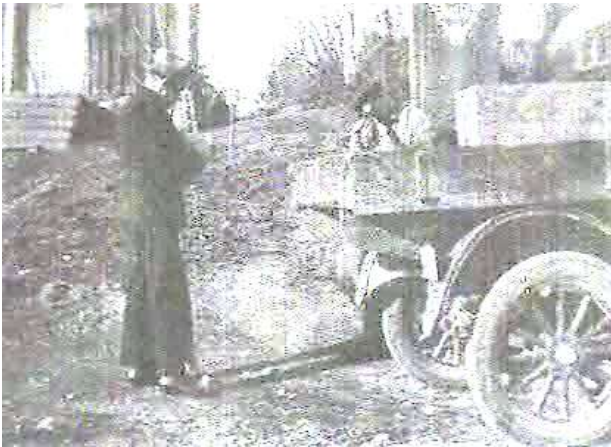
Holmbo såg 1902. Holmbo såg ägdes av en förening i Holmbo by. Det fanns även spånhyvel för takspån. Den revs troligen 1910. Obs vägslutet uppe till höger på bilden. Vägen kommer från Valla f d Holmbo by.

Grundgrävning till **Holmbo skola**. Skolan togs i bruk 1932

Gamla och nya affären i Holmbo

Eriksberg, Holmbo.

Bostadshuset som revs på 1940-talet låg framför det nuvarande.

Mjölaren hade en liten affärsverksamhet där och en liten bensinmack som syns på bilden.

*Husgrund vid **Mossebo**. Här blev inte något hus byggt. Det hamnade i stället vid Holmtebo – "Harry Plätis".*

Bryggaren Kullander, Falerum och Uno Karlsson, Gölhem vid affären i Fåfalla.

Kortet är taget vid **Kärleksbacken** mellan Sjövalla och Fåfalla.

T.v. Elsy Karlsson-Andersson, Berghäll, Fåfalla.

T.h. ?, Sveden, Fåfalla.

Älmans såg vid Myrnäsölen 1931-1935.

Häradsvägen var viktig för virkestransporter m m ner till Valdemarsvik; stora svårigheter var det säkerligen att köra ett virkeslass med ett par oxar i de branta backarna. (Tidningsartikel)

Den 25 April.

Sjöfarten. Skonaren "Latona" från Skillinge i Skåne ankom hit i måndags för att lasta virke från Larum i Hannäs till Oskarshamn. Skonaren "Constantin" bär hemmahörande skall i dessa dagar lasta virke för grosshandlaren S. P. Forsberg till Lybeck. Många andra skutor lasta massaved, famnved och virke m. m.

Ångaren "Viken" skall i denna vecka börja sina turer mellan Valdemarsvik och Halsundet vid Brovikens i Gryt.

Milstolpar utmed Häradsvägen sträckan Kvarnvik - Ekbäcken

1813 den 28/11 hölls en extra sockenstämma i Hannäs för att i samband med Yxnerums skate samt ägaren till 1/2 Brantsbo överlägga om uppsättande av de milstolpar som enligt "Konungens Höga Befallningshavare Calmar Resolution av den 30/8 1813 borde af Hannäs socken inom dess område uppsättas och överenskomma". "§ 1. Alla hemmanen fördelades på följande sätt. Fängemåla 1/4, Bredal 1, Falla 1/4, Bjerkebo frälse 1/4 uppsätta stenfoten å **Falla gårde** och ditsätter en jernskiva med påskriften 1/2 mil, Hägerstad 2, Mantorp 1/2, dito uti **Kvarnhagen mellan Gräfsätter och kvarnen** med påskrift 1 mil, Gräfsätter 1 1/2, Prästgården 1/2, Ståltorp 1/8, Sågartorp 1/8, Målen 1/8, Björka 1/8, **Gräfsätters skog vid Långbrobacken** påskrift 1/4 mil, Rumma 1, Torp 1, Röhäll 1/2, **vid Mörtebäck** med påskrift 1/2 mil, Nora 1, Larum 1, Mörtebäck skate frälse, 1/2, vid **Hemmingstorp** med påskrift 1/4 mil, Mörtebäck skate 1/4, Gårdsnäs 2, Rumhult 1/4, under Gårdsnäs vid **Holmbo hage** med påskrift 1 mil, Rumhult 3/4, Viggedala 1/2, Hällingsfall 1/2, Skinnebo 1/8, Knappemåla 1/8, Giltebo 1/2 vid **Åkedalen** med påskrift 1/4 mil, Holmbo 1, Fåfalla 1, Brantsbo 1/2, vid **Elgerum** uppsätta en sten med påskrift 1/2 mil. § 2. Denna fotställning av sten bör vara 2 alnar på längd höjd och bredd dock något smalare uppåt, den sättes på säker grund med stora vackra och kantiga stenar som därför tjenligast kunde å vinterföre framköras och komma sedan stenmannen framledes ansvara för hvar sitt arbete läglighet och bestånd. § 3. Utaf varje 1 hemman och proportionaliteter av de mindre insamlar av Byordningsmännen och med lista kan ske till fjerdingisman Petter Rosén uti Falla överlämnar Kunglig majt regemente, med dess peningar föranstalta han at jernskiforna blifa beställda vid Öferums bruk samt transporterera hit till Hannäs kyrka. Härföre och sedan lämnar församlingen räkningen. Uppläst och godkänt."

Det har funnits fem milstolpar på sträckan Kvarnvik – Ekbäcken:

Vid **Sjöberga/Hemmingstorp**; stolpen har troligtvis flyttats från andra sidan vägen,

Vid **Holmbo hage/nedför Mossebo** ska ha funnits en milstolpsanläggning.

Vid **Åkdalen**; raserat milstolpsfundament (?)

Vid **Stora Älgerum**; raserat milstolpsfundament

Vid **Karlsborg** borde ha funnits en milstolpe; en fjerdings väg från Stora Älgerum.

Väghållningsstenar/stolpar utmed Häradsvägen sträckan Kvarnvik - Ekbäcken

I ett protokoll från 1813 i Hannäs socken redovisas om vilka som skulle sätta upp väghållningsstenar/-stolpar och hur detta skulle göras. Och i ett Länsstyrelsebeslut 1831 fastställdes hur och av vilka vägsträckan Ålgerum–Ekbäcken i Tryserums socken skulle underhållas.

Här är bilder på bevarade väghållningsstenar/-stolpar utmed vägen - en är med text på.

Vid Sjövalla

Mellan Fåfalla gård och Myrnäsgölen

Vid Myrnäsgölen

Vid Åkdalen

I Glasbacken vid Brantsbo

Gårdar, torp, byggnadslämningar mm utmed Häradsvägen sträckan Åkdalen - Ekbäcken

Åkdalen. Raserat milstolpsfundament? Den forna milstolpen ska haft påskriften $\frac{1}{4}$ mil.

Åkdalen. Vägghållningsstolpe. Vad som är unikt med denna, är att den är av trä. Vägghållningsstenar är annars det allra vanligaste. Efter 1734 års lag delades alla häraders vägar upp i mindre bitar, som skulle underhållas av traktens bönder. Varje i mantalsatt gård tilldelades en sträcka. Stenar uppsattes för att visa var underhållet började och slutade (d v s vägskatt in natura). De flesta sattes upp från 1800- talets senare hälft och fram till omkring 1900, då samhället tog över ansvaret för underhållet av de större vägarna. På denna stolpe är texten utplånad, men en bokstav med en pil över betydde att en viss gård ansvarade för vägunderhållet i pilens riktning och till nästa sten eller stolpe.

Brantsbo. Omtalas som "bransbodom" år 1475 och hör då till Hannäs socken. År 1560 heter bonden i Bransboda Per och gården tillhör vid denna tid Tryseums socken. På 1600- och 1700-talen skrevs den åter under Hannäs, för att sedan åter höra till Tryserum. **Kvarn- och sågdrift** har funnits sedan länge och omnämns 1664 resp. 1650. Kvarnrörelsen upphörde 1954 och sågen 1960. Huvudbyggnaden uppförd under 1800-talets första hälft.

Brantsbo. Kvarntorpet

Brantsbo. Stenhuset

Brantsbo. Stensatt åkerkant. Ovanligt sätt att förstärka åkerkanten så att den ej rasar ned i ån. Osäker tidsbestämning.

Brantsbo. Vägghållningssten öster om Stenhuset i Glasbacken.

Glasbacken öster om Brantsbo som vetter ner mot Bratsbosjön har förmodligen fått sitt namn av att den stundtals under vintersäsongen kunde var glashal och svårforcerad av hästecipagen. Högst upp i Glasbacken viker den gamla vägen mot Fallingeberg av från Häradsvägen.

Brantsbo. Bevattningsanläggning. Denna ganska imponerande bevattningskanal är svår att tidsbestämma. Borrhål i en del stenar vittnar om att den kan vara från 1700-talet. Troligast är dock att den uppförts under 1800-talets första del, då Måns Trysén, som var mycket driftig och resursrik, ägde Brantsbo. Den fick sitt vatten från Sarvgölen ca 500 m. väster ut. Den utgrävda sträckan är över 200 m. och på ett imponerande sätt terrasserad med hjälp av en stenmur mot slutet. Man kan förmoda att kanalen åtminstone i krökarna var försedd med plankväggar för att förhindra jorderosion när vattnet kom strömmande. Syftet med anläggningen tycks ha varit att bevattna den starkt sluttande äng (nu åker) med sandjord som finns i slutet av kanalen.

Stora Älgerum. Raserat milstolpsfundament. Den forna milstolpen ska haft påskriften $\frac{1}{2}$ mil.

Stora Älgerum (Pärorpet). Redovisas på karta 1775. Nämns i äldsta bevarade husförhörslängden 1809. Då bor här torparen Per Jönsson och hustrun Caisa Jönsdotter med döttrarna Anna och Maja Stina. Här bor även pigan Anna Jaensdotter, Nils Nilsson och drängen Johan Fogelstrand. Per och Caisa är antecknade som "hitkomna 1792". Bostadshuset uppfört omkr. 1850.

Älgerums brink/Älgerums backe/ Dalboms backe. En mycket brant och besvärlig backe, som gör en tvär krök i nederdelen. I backen hände säker en hel del missöden. Så här skriver Söderköpings-/Valdemarsviks-posten 1911-02-08: "Fylleri och djurplågeri I måndags företog en person från Hannäs en resa till Valdemarsvik i och för uppköp af varor. Målet hanns och ärendena uträttades, men under tiden intogs åtskilligt "i flytande form", hvadan Hannäsbon vid sitt återtag befanns något omtöcknad. Emellertid anträdde hemresan med välförsedt åkdon, hvarå fanns varor för omkring 1,000 kr., och allt gick någorlunda bra tills man hann Eljerums backe, cirka 1 mil från Viken. Här förmådde icke den

slöskodda hästen dra lasset uppför den branta backen utan komna halfvägs tog vagnen herraväldet och det bar utför i rasande fart. Vid slutet af backen stod en telefonstolpe. Omkring denna "knöt sig" ekipaget och blef stående. Hästen blef insnärjd i tömmen och kunde icke röra sig ur fläcken. Hvad gjorde nu körsvennen? Jo, han begaf sig till en torpare, en god vän, och gick till kojs och sof förmodligen godt. Kl. 8 på morgonen anträffades emellertid häst och vagn och varor af en person som kom vägen fram, och efter en liten skallgång anträffades också körsvennen. Hästen hade då fått stå ute i den rådande starka nattkylan nära 12 timmar utan förmåga att kunna röra sig fram eller tillbaka. Saken är anmäld för vederbörande kronolänsman, hvadan den ovärdige körsvennen icke torde undgå välförtjänt näpst." Den ovärdige körsvennen figurerar återigen i december månad samma år tillsammans med ytterligare två kumpaner från Hannäs i ett överfall på Albin Forsbergs, Skönero, hästskjuts. Överfallet skedde vid Holmtebo.

Grindstugan. Torpet Grindstugan under Fallingeberg byggdes 1845 och den förste innevånaren är Anders Dahlbom, f 1794 i Ringarum. 1846 flyttar hans hustru Anna Andersdotter, f 1800 i Hannäs, också hit. På 1860-talet bor här torparen Nils Fredrik Jansson, f 1826 i Tryserum. Han kallas gemenligen för "Skraggen" och efterträdes 1874 av sin son skomakaren Nils Magnus Nilsson, f 1850 i Tryserum, med hustrun Hilda Wilhelmina Andersdotter, f 1851 i Hannäs. De är också de sista innevånarna och anledningen är följande: En vårdag 1880 hade Hilda Wilhelmina gått till en granne i torpet Stora Älgerum för att hämta sonen Malkolm Gottfrid, som tillfälligtvis vistats där. När hon kommer hem till maken i torpet så känner hon en besynnerlig lukt. Nils Magnus sysslade med släckning av spiseln och den nio månader gamla dottern Gundela Olivia, som han skulle ha passat, saknades. Hon anade oråd och sade: "jag tror du bränt upp min lilla flicka". Han svarade bara: "Söta du, föråt mig". Skrikande sprang hon tillbaka till Stora Älgerum och flera personer skyndade till. De frågade Nils Magnus "Vad har du gjort, var är barnet?" och fick till svar "Vad är det, vad är det?" Det visade sig att han lagt dottern på elden i stuguspiseln i en halv timmes tid och även hållit henne i fötterna över elden medan hon "kved". Därefter hade han gömt henne i bakugnen med kläderna ännu brinnande. Motivet var att han gått sysslolös en tid och att hustrun sagt att han "aldrig gör någonting". Dessutom misstänkte han henne "för liderlighet och otrohet" och "trodde det bättre förhållande dem emellan hädanefter skulle inträda". Enligt vittnena var han svartsjuk, vilket enligt hustrun "dock saknade all anledning". Han blev i häradsrätten dömd till "Straffarbete under sin återstående lifstid", vilket av Göta hovrätt ändrades till 8 års straffarbete. Söderköpingsposten hade två braskande sensationsartiklar om fallet, den först med rubriken "Upprörande mordgerning." Nils Magnus satt som fånge nr 300 i Malmö Centralfängelse (Malmö fästning enligt husförhörslängden). Han frigavs 1888, kom tillbaka till Ringarum och slutade sina dagar som skomakare. Hilda Wilhelmina flyttade 1880 till Mossebo, fick ut skilsmässa 1887 och gifte om sig 1891. Torpet revs en kort tid efter mordet och idag finns inga synliga rester kvar. Troligen ligger resterna under vägbanken till Hannäsvägen. Platsen kalls också Älgerums brink, Älgerums backe eller Dahlboms backe efter den förste innevånaren här. Vägen byggdes om och rätades ut 1934.

Rosenlund. Utflyttat hemman från Fallingeberg vid laga skifte 1851. Men ungefär här har tidigare legat ett torp med samma namn. Torpet Rosenlund nämns i Tryserums födelsebok 1794, då Olof Lindberg och hans hustru Kersti Larsdotter får dottern Anna. Gården flyttas alltså ut hit från den 2 km norr härom belägna Fallingebergs by vid laga skifte 1851 och ersätter då torpet. Det är dock inte förrän i 1880-85 års husförhörslängd som benämningen Rosenlund dyker upp. Rosenlund hör från 1853 till Ringarums socken, men tidigare hade platsen (torpet) hört till Tryserum i kyrklig mening men Ringarum i juridisk d.o. Bostadshuset uppfört omkr. 1875. Ladugården uppförd omkr. 1851. På andra sidan Häradsvägen vid nuvarande uthus och vedbod har mellan ca 1920-talet och 1960-talet funnits en såganläggning och cementtakpannefabrik.

Älgerums gamla by. Ett flertal husgrunder vittnar om att här har en stor bosättning varit belägen. Byn skall enl. traditionen ha ödelagts i samband med digerdödens härjningar kring år 1350. År 1475 nämns "ælgerum", vilket ev. kan tyda på att platsen åter var bebodd.

Lilla Älgerum är det torp utmed gamla Kungsvägen, där "lönnskrog" bedrevs. I husförhörslängden 1836-1840 skrivs Lilla Elgerum = Krogen. Torpet bebos då av änkan Lena Larsdotter. 1850-1855

bebos torpet av handlanden Hedin – förmodligen handel med öl och vin? 1870-1875 ges tillstånd till arrendatorn/torparen Nils Gustav Andersson att handla med vin, öl mm vid torpet.

Kullen. Nuvarande bostadshus är uppfört efter 1984, då det gamla Kullen brann ner till grunden. Tidigare bostadshus lär ha varit mer eller mindre en kopia av Stora Älgerum (Päatorpet).

Södra Älgerum - Smedja och bostadshus. Alldeles i vägkorset Häradsvägen-Stora landsvägen/Kungsvägen har tidigare legat en smedja och ett bostadshus. Enligt första husförhörslängden 1809-1814 bor här änkan Anna Fagerström med barnen Gustaf och Anders. Sista boende är arbetaren Carl Fredrik Pettersson med hustrun Cristina Johanna Petersdotter. Torpet upphörde ca 1880. Under perioden 1845-1862 bebos torpet av smeden Niclaus Hållander med hustrun Anna Jonsdöter.

Åhult. En kväll 1868 befann sig Sven Petter Svensson m fl på den lönnkrog som fanns där vägen går över ån ("Elgerums bro") och in i Småland strax söder om nuvarande Åhult. Ägaren till det äldre närbelägna Solliden, Carl Gustaf Månsson, spelade då bort halva sin gård till Sven Petter. Han anlät lantmätaren Gustav Jonsson, som den 17/4 samma år utförde förrättningen och den nya gården fick namnet Åhult. Nuvarande bostadshus uppfört 1935 av Gustav Hagström.

Sjöängen. Bostadshuset uppfört 1941. Inrymde från början lanthandel. Fram till 1 maj 1948 drevs affären av Gustav Landquist, som då överlät rörelsen till: "K.F. Hagander Speceri- och diverseaffär". Tidigare fanns affär i närbelägna Emiliemborg.

Valters backe benämns av somliga backen vid Älgerum, där Häradsvägen sammanfaller med Stora landsvägen/Kungsvägen. Valter Svensson bodde i Emiliemborg åren 1933-1982.

Kulltorp/Gölhem/Sågstugan. Nämns i husförhörslängden 1844 då torparen Magnus Carlsson, hustrun Stina Maja Svendsdotter, oäkta dottern Stina samt bådasson Anders flyttar hit. År 1856 byter Kulltorp namn till Gölhem och efter 1870 heter stället Sågstugan. Sista boende var fam. Anders Andersson. Fattighjonet Anders och hans hustru Anna Hedda Nilsson samt döttrarna Anna, Wilhelmina och Maja Lotta flyttar in 1872. Sista kvar av familjen blir Maja Lotta, som nu registreras som piga. Hon flyttar ut 1 november 1886. Därefter finns inga anteckningar om stället.

Emiliemborg/Emiliemborg nämns i husförhörslängden 1870-76. Då bor här statardrängen Nils Peter Jönsson, hustrun Carolina Sofia Bengtsdotter samt sönerna Nils Gustaf och Claus Axel Hjalmar. Bostadshuset uppfört omkr. 1885. Inrymde lanthandel från mitten av 1920-talet fram till ca 1941, då närbelägna Sjöängen uppfördes och affär öppnades där.

Lindgrensstället/"Kråkslottet". Övertar också namnet **Södra Älgerum** efter det ca 1880 raserade torpet nere vid korsvägen. Det redovisas på karta 1902. Har varit tvåvåningshus med två murstockar. Sista boende var snickare och handelsman Karl Gustaf Elias Lindgren (d 1929) och hans hustru Karolina Jansdotter (d 1926). Sedan bodde här en kort tid AK-arbetare under vägbygget 1932-1936. Jordkällarruin i omedelbar anslutning.

Kvarnsätter. Redovisas på karta 1792.

Westra Kvarnsätter nämns i husförhörslängden 1809, då torparen Per Andersson, hustrun Maj Lisa Andersdotter med sonen Anders samt Kerstin Nilsson och hennes moder, änkan Brita Persdotter bor här. Sista boende är möbelsnickaren Karl Gustaf Elias Lindgren och hans hustru Karolina Jansdotter. De flyttar ut 10 november 1914 till Södra Älgerum. Sedan antecknas stället som raserat.

Östra Kvarnsätter nämns i husförhörslängden 1856-60. Då bor här torparen Magnus Persson med hustrun Anna Johansdotter och döttrarna Anna Lovisa och Christina Wilhelmina samt sönerna Carl Magnus och Jaen Gustaf. Sista boende var änkan Klara Lotta Månsson och jordbruksarbetaren Johan Gottfrid Petersson. De flyttar båda ut 22 november 1915. Därefter anges stället som "raserat".

Östra och Västra Kvarnsätter uppköptes av Karl Carlholm och hans hustru och bildade nuvarande **Kvarnsätter**. De uppförde nytt bostadshus 1919. Detta har rivits och återigen har nytt bostadshus uppförts. Denna gång av Pelle Nyberg ca 2010.

Såghallen. Nämns i husförhörslängden 1846-50. De första som bor här är då torparen Sven Henriksson, hustrun Anna Nilsdotter, sönerna Sven, Carl och Nils Viktor, döttrarna Maria och Anna samt tvillingarna Gustaf och Gustafva. Från hösten 1936 började stora vägen att användas och vägen här förbi Såghallen upphörde som huvudväg till Valdemarsvik. Sist boende är f.d. hemmansägaren Gustav Albin Zeijlon som flyttar 19 november 1954.

Karlsborg/Carlsborg. Nämns i socknens äldsta bevarade husförhörslängd (1809-14) år. Då bor här torparen Abraham Persson, hustrun Maja Carlsdotter samt barnen Carl Petter, Erik Magnus, Lisa Cajsa och Maja Stina. Sista gången Carlsborg nämns i husförhörslängden är 1876-81. Då bor här torparen Victor Lindgren tillsammans med inneboende Adam Lindgren och hans dotter Carolina, vars äkta son Johan Fredrik även finns här.

Tras-Abrahams backe. Backen vid Carlsborg har fått sitt namn efter torparen och lumpsamlaren(!) Abraham Persson (1780-1846) i Carlsborg, som enligt husförhörslängden är dömd till spöstraff för tjuvnad 1819 och sedan benämns som utfattig och skattebefriad. Abraham Persson var torpare och lumpsamlare vid Carlsborg fram till sin död 1846. I Tras-Abrahams backe borde en **milstolpe** ha varit placerad. En fjärdingsväg från Stora Älgerums milstolpe infaller ungefär där nya vägen korsar den gamla Häradsvägen.

Hälleboda. Nämns i husförhörslängden 1823-27. Då bor här sjömannen Carl Cederholm, hustrun Anna Maja Christoffersdotter, sonen Carl Arvid och döttrarna Clara och Charlotta. Sist boende är lantarbetaren Axel Bernhard Nilsson, hustrun Anna Valborg Matilda och barnen Axel Lennart, Gösta Vilhelm, Anna Viktoria Elisabet och Lars-Åke Roland. De flyttar ut 18 november 1953.

Pelles backe kallas den branta backen väster om Ekbäcken (Utkik). En onykter körsven vid namn Pelle ska här ha vält med sitt hästlass ned för stupet.

Ekbäcken (Utkik). Nämns som Utkik i husförhörslängden 1853. Då bor här Nils Fredrik Sjöström, hustrun Maria Månsdotter samt sonen Nils Petter. I och med att Utkik frånges från Slättdal 1911 låter köparen byta namn till Ekbäcken. Den gamla mangårdsbyggnaden revs för att ge plats åt nuvarande bostadshus som uppfördes 1972. Utkik fungerade som grindstuga där avgift skulle lämnas för att få beträda vägen från Skönero - Holmtebo - Valdemarsvik då den var privat och innan den blev allmän och en del av stora landsvägen.